

La interiøret hjelpe

For personer med demensrelaterte sykdommer er gulvets utseende og utforming viktig for mestring og livskvalitet. I samarbeid med Salford Institute for Dementia ved universitetet i Salford har gulvleverandøren Polyflor utviklet en enkel guide for demensvennlige gulvvalg.

Av Chera Westman/ifi.no, ifi.no

Godt gjennomtenkte materialvalg og interiørløsninger kan gi personer som er rammet av en demenssykdom et bedre liv. Gulvleverandøren Polyflor har sammen med et britisk forskningsuniversitet laget en veiledning for planlegging av miljøer for personer med demensrelaterte sykdommer.

– En av tre av oss har noen i familien eller vennekretsen som er rammet av denne sykdommen. Man kan ikke gjøre dem friske igjen, men ved å legge interiøret til rette kan man gjøre livet lettere for den syke, sier Raymond Olsen, markeds- og distriktssjef i Polyflor Nordic.

Enkle grep

Demens er en fellesbetegnelse på en rekke tilstander, deriblant Alzheimers, som innebærer pågående og irreversibel ødeleggelse av hjerneceller. Demente personer lider ofte av redusert syn. Nevrologiske endringer i hjernen kan også lede til redusert evne til å tolke synsinntrykk, og dette kan føre til problemer som økt følsomhet for blinding, tap av synsskarphet, og vanskeligheter med å oppfatte dybde og farger. Tilstanden rammer hukommelse, språk, forståelse, tenking, og reduserer aktivitetsgraden hos den rammede.

– Allerede ved prosjektering og planlegging av interiører for demente kan enkle grep tas for å skape et miljø som fungerer godt for ulike demenssykdommer, sier Olsen.

– En av tre av oss har noen i familien eller vennekretsen som er rammet av denne sykdommen. Man kan ikke gjøre dem friske igjen, men ved å legge interiøret til rette kan man gjøre livet lettere for den syke, sier Raymond Olsen.

Vitenskapelig tatt frem

I samarbeid med britiske Salford Institute for Dementia ved universitetet i Salford har Polyflor utviklet en guide for demensvennlige gulvvalg.

Gulvet er en stor og viktig flate, og innen helse- og eldreomsorg kan gulvet bidra til et smart og godt planlagt interiør, som der gulvet er en viktig puslebrikke i helbredelsesprosessen.

– Veiledningen er høyst relevant og vitenskapelig. Vi håper den kan fungere som et godt innspill til dem som planlegger slike interiører, sier Raymond Olsen.

Gulvmaterialer med god støtdemping bidrar til å redusere støynivået i og mellom rom.

GUIDE FOR DEMENSVENNLIGE GULVVALG

1. SAMMENHENGENDE FLATER

Ideelt sett bør man etterstrebe gulv som i størst mulig grad oppleves som en sammenhengende flate. Her inngår å velge gulvmaterialer til tilstøtende områder som har samme eller nærliggende farge, lyskontrast, glans og lysrefleksjon. Tydelige lyshetskontraster mellom tilstøtende gulvflater oppfattes av demente som nivåforskjeller, og forårsaker forvirring og usikkerhet. Terskler mellom to gulvflater bør visuelt samsvare med overflatene på begge sider.

Det er en fordel at gulvet oppleves som en sammenhengende flate.

2. BEVISST BRUK AV KONTRASTER

Ved å velge ulike gulvmaterialer i rom som er kun for personalet og rom for omsorgspersonene, kan man med enkle midler skape bevisste, visuelle barrierer. På samme måte kan man bruke gulvet til å markere hovedtrekkene i et rom ved å lage tydelige lyskontraster mellom for eksempel vegger og lister, faste og løse møbler og sanitærutstyr. Som en tommelfingerregel bør forskjellene i lysrefleksjonsverdi (LRV) være minst 30 prosentpoeng mellom flater for å få god lyskontrast.

Ønsker man å differensiere rom og funksjoner ved å gå fra grunnregelen om å være konsekvent i bruken av materialer, utførelser og farger, bør konsekvensene for brukerne vurderes nøye.

3. REDUSER STØYNIVÅET

Et godt akustisk miljø for demente er en balansegang mellom støy og lyddemping. For mye lyder blir støy, og for mye demping gjør rommet monotont, mens et balansert lydbilde fungerer stimulerende. Gulvmaterialer med god støtdemping (trommelydsdemping) bidrar til å redusere støynivået i og mellom rom.

Et godt akustisk miljø for demente er en balansegang mellom støy og lyddemping.

4. FREMHEV FARGER

Klare farger og nyanser gir rommet mer dybde enn det dusere farger gjør. Dette kan hjelpe demente med å oppfatte rommets størrelse og form, og gjøre det lettere å orientere seg i rommet. Med dempede farger kan rommet oppfattes todimensjonalt, spesielt hvis synet er svekket. Mørke farger bør unngås, da disse oppfattes som hull å falle i, eller utløser følelser av fangenskap.

Klare farger og nyanser gir rommet dybde, og gjør det lettere å orientere seg.

5. UNNGÅ MARKERTE MØNSTRE

Flater med fremtredende mønstre, ulike farger eller med mye tekstur bør unngås. Det samme gjelder innlagte logoer og kontrasterende skjøter. Disse kan skape forvirring og ødelegge for orienteringsevnen ved at det blir for mange inntrykk å ta inn. En person med demens vil oppfatte kraftige mønstre og fargeforandringer som nivåforskjeller, hindringer eller hull. De kan også se mønsteret som noe det ikke er, for eksempel vil et blått virvelmønster kunne oppfattes som vann. Slike inntrykk vil kunne avskrekke personer med demens fra å ville gå over gulvet, eller det kan distrahere slik at de mister balansen eller trår feil.

Kraftige mønstre og fargeforandringer kan oppfattes som nivåforskjeller, hindringer eller hull.

6. UNNGÅ GLITTER

Gulvbelegg med glittereffekt og skimmer bør unngås. Dette kan oppfattes som våte eller glatte partier, og kan påvirke trykghetsfølelsen og måten demente personer beveger seg slik at de sklir.

7. VELG MATT FREMFOR BLANKT

Matte gulv gjør risikoen for blinding mindre. Det oppstår heller ikke «bassenger» av reflektert lys fra taklampene i et matt gulv. Blanke flater kan bli oppfattet som glatte eller våte, og kan føre til forvirring og uro.

8. SUBTILE DEKORER

Ønsker man et gulvbelegg med spetter, prikker, uliktfargede chips eller granulater, bør man unngå stor lyshetskontrast mellom bunnfargen og dekorfargen i gulvmaterialet. Personer med demens kan tolke dekoren som gjenstander på gulvflaten og prøve å plukke dem opp. Ens-fargede gulv eller gulv med mer subtile dekor er å foretrekke.

Unngå stor lyshetskontrast mellom bunnfargen og dekorfargen i gulvmaterialet.

9. UNNGÅ UBEHAGELIG LUKT

Det bør tas hensyn til lukt som kan bygges opp gjennom søl av mat, væsker og inkontinens på gulvflater. Personer med demens kan reagere kraftig på spesielle lukter, og på lukt som kan føre til forvirring og stress. Å velge egnet gulvprodukt og å ha et adekvat renholdsregime er viktig. Velg gjerne produkter som er enkle å rengjøre og vedlikeholde.

10. MYKE OVERGANGER

Overganger mellom ulike gulvflater og gulvmaterialer bør gjøres så jevne som mulig. Brå og plutselige overganger mellom ulike materialer, mellom mykt og hardt eller mellom høy og lav friksjon, kan skape forvirring, ubehag og gi økt risiko for fall.

Uttalte forskjeller i overflatefinish bør unngås. Gulv med knotter eller relieff bør kun brukes i områder med krav om ekstra sklisikkerhet eller ved behov for taktil merking av gulvet, som ved våtrom, ledelinjer og trapper.

Gulv med knotter eller relieff bør kun brukes i områder med krav om ekstra sklisikkerhet eller ved behov for taktil merking.

Godt gjennomtenkte materialvalg og interiørløsninger kan gi personer som er rammet av en demenssykdom et bedre liv.

Mer informasjon:

Polyflor